

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm × 55 mm po K 150. Uradni razglasi, poslani ter notice isti prostor K 2.— Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 283, za pol leta K 144, za četrt leto K 72, za mesec K 24. Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list so pošiljne proste.

Upravišтво v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Manifestacija zavednih železničarjev.

Sijajno obiskani zbori železničarjev v Mariboru, Ptuiju, Celju in Ljubljani.

V znanem svojem izreku je vzkliknil Bebel glede na taktiko krlatic: getrennt marschieren, gemeinsam schlagen! Ta krlatica se nanaša na momentano zvezo proletariata kot razreda na prehodno združenje z opozicijsko meščansko stranko, s katero proletariati v dosegu izvestnega svojega cilja, more in mora nastopati v složni fronti ali v svoji lastni falangi. Takika brezdvomno na svojem mestu; ker proletariatski pokret, ki se zabarikadira v formule, ki mu jih usiljuje življenje, je že sam življenje, ki pulsira in ki skuša, da položaj delavskega razreda izboljša. Cilj socialističnega delavskega pokreta je, da vztraja na svojih principih, izkorističajoč vse sile svoje moči, s katerimi lažje poboljša gospodarski položaj delavskega razreda, dvigne delavski razred in ga usposobi za njegovo lastno osvoboditev izpod kapitalizma. Ali v vseh teh prehodnih situacijah veriranja tujih sil v krogu skupnih interesov proletariata obstaja eno neopustljivo pravilo: da niti drobca ne žrtvuje od svojega razrednega stališča niti ne od svojih razrednih interesov, čeprav na zunaj v tem namenu izkoristi vse, kar se da izkoristiti.

Na tako taktiko je proletariati navadilo življenje. In izkazalo se je, da je dobra.

In če se povrnemo na ono, kar smo omenili prej, in če premostrimo živo vibriranje med našimi jugoslovanskimi železničarji, potrjuje v nas opravičenost gorečega temeljnega stališča same življenske praksa, ki se odigrava pred našimi očmi.

Do okoli pred dvema leti je prišlo ministrom Korošca, klerikalnega prvaka železničarjem službeno pragmatiko, ki potiska naše železničarje v srednji vek, ki jim jemlje še tiste pravice, ki so jih imeli pred vojo. In ko je ta projekt prišel v javnost, in se videle prave vandalske namere predlagateljev, tedaj se je začelo med železničarji vulkansko gibanje proti tej pragmatiki, in za novi projekt, ki so ga hoteli sami predložiti in na njem sodelovati.

Ali ko se je za ta projekt zagnalo, so bili železničarji razcepljeni na več raznih organizacij. In pod njegovim vplivom, in pred skupno nevarnostjo za vse železničarje, se je pričela med temi razcepljenimi organizacijami nujna akcija za združitev, in predvsem med vsemi — razen rumene Zveze — se pojavlja instinktivna želja po skupnem nastopu proti pragmatiki. Tako so celo klerikalni železničarji došli, da poiščejo zvezo s socialističnimi železničarji, da

se bore proti pragmatiki, ki jo je ustvaril njih minister! In to je zadosten pojav: da je razredni instinkt železničarjev močnejši kakor klerikalna strankarska zabito.

V tem razpoloženju so železničarji zadnje dni imeli ogromno obiskane shode v Mariboru, Celju, Ptuiju in Ljubljani, kakor tudi po celi Hrvaški in Sloveniji, na katerih se je izražala jednodušna želja za novi projekt pragmatike ter protest proti staremu reakcionarnemu projektu, ki ga je izdelalo Koroščevo ministertvo in po predlogih klerikalne »Zveze«.

Maribor.

V prostorni Götzovi pivnici je bil dne 4. oktobra od 6. do 10. zvečer zbor železničarjev vseh kategorij. Na zboru je govoril o ujedinjenju železničarjev s. Kopač in pragmatiki s. Krekič. Govora je spremljalo burno odobravanje za združitev in proti projektu pragmatike, ter ogorčenje proti »Zvezi«, ki je sedaj skandalozni projekt na svojem kongresu dne 25. oktobra v Beogradu sprejela ter zahtevala, da se ga takoj izvede tudi v praksi. Ogorčenje zbora je bilo tako, da je malo manjkalo, da ni nekoliko zvezarskih podlic, ki so

bili poslani na shod kot špijoni, bilo javno linčani zaradi izdaje, ki so jo izvršili nad svojimi tovariši. Na shodu je govorilo več tovarišev, med njimi Nachtigal, Lapuh, Stropnik in drugi, ki so prekritikovali nekaj merodajnih mest o materialnih interesih železničarjev ter predlagali, da se zahteva zaradi momentane potrebe povišanje plač.

Ptuj.

Tudi v Ptuiju je bil pri Belem križu enak lepo uspeh železničarski shod, ki je po daljši debati sprejel resolucijo z vsebino, kakor drugi shodi. Navzoči so tudi najskrajnejše pozdravljali inicijativo za združitev železničarjev, izrekli zahvalo in obljubil, da store vse za novo enotno železničarsko organizacijo.

Celje.

Iz Celja nam javljajo: Snoči (6. t. m.) je bil tukaj jako dobro obiskani shod železničarjev, na katerem sta govorila ss. Krekič in Kopač o projektu pragmatike, ki je bil predložen za časa ministertva klerikalnega vodje g. dr. Korošca, in po instruktivnih rumenih organizacijah. Sprejeta je bila resolucija, ki pozdravlja sklop ljubljanske konference železničarjev z dne 25. oktobra glede združevanja železničarjev, ter pozdravlja borbo proti nazadnjaškemu načrtu pragmatike ter se izreka za nov liberalen projekt, ki odgovarja dobi časa.

K poglavju o zaščiti dela.

(Dalje.)

Prava in do kraja izvedena zaščita dela je mogoča le v socialistični družbi. In razumljivo je, da kapitalisti v načelu (g. Žerjav pa pravi, da ni načelov nasproti!) ne morejo biti za zaščito dela v pravem pomenu besede. Kar kapitalistični nasprotniki za zaščito dela napravijo, napravijo prisiljeni od vsestranskih posledic njih družabnega sistema.

Če pa hočemo imeti čim naprednejšo zaščito dela v okviru današnje kapitalistične države, moramo zahtevati od te države, da napreduje v državnem okviru izvede še prej omenjeno širšo zaščito dela, ki je mogoča le v državi na državnem teritoriju smoteno organizirani in urejeni produkciji. (Druga, višja razvojnja stopnja te, tako urejene produkcije bi bila tkz. državna produkcija, državni kapitalizem). Ta širša zaščita dela bi odpomogla v prvi vrsti brezposelnosti; v tej zaščiti pa je obenem obsejana tudi že potreba skrajšanja delovnega časa. Osemurni delavnik je torej potreben, da se zmanjša brezposelnost! Da bi pa pri skrajšanju delovnega časa utrpela produkcija, ta argument ne drži iz enostavnega vzpoka, ker bodeta recimo dva delavca, ki delata po 8 ur na dan, opravila 16urno delo, dočim bi en delavec, ki

ima delo, ob 16urnem delavniku delal le 10 ur. (ali pa tudi 16), toda drugi delavec bi bil brezposeln! Osemurno delo delavčevu pa je tudi vsestranske, vztrajnejsše vsled nepretrujenosti, in vzdržuje delovno moč za daljšo življensko dobo. Osemurno delo vsled pritegnitve večjih mas k delu in vsled varovanja delavčevega zdravlja poveča skupno delovno dobo in izboljša produkcijo. Osemurno delo torej je potrebno za povečanje in izboljšanje produkcije, ter kot zaščita pred izkoriščanjem. Za povečanje profitov, za to seveda osemurno delo ni, pač pa je osemurno delo za povečanje produkcije, kar kapitalist ne dela profitov iz povečane produkcije (primer vojna!), temveč iz stopnjevanja izkoriščanja delovne moči! (Obilica produkcije profite manjša!) Potuho nedelavnosti, g. dr. Žerjav, ne daje skrajševanje delovnega časa, potuho nedelavnosti daje sistem kapitalističnega izkoriščanja. Zato je kapitalist obenem vedgo tudi delavski birič in priganjač.

In konkurenčnost Jugoslavije! Pravkar sem dokazal, da z odpravo brezposelnosti potom razdelitve delovnega časa dosežemo večjo produkcijo. In z večjo produkcijo je vendar v zvezi konkurenčnost. Le predstavnik kapitalističnega razre-

da bo trdil, da je konkurenčnost odvisna od velikosti profitov! Konkurenca je odvisna od obilice produkcije.

Nekaj drugega je seveda to: če se splošno zviša delovni čas in — če vsled tega ne bi nastajala na drugem koncu brezposelnost! potem bi produkcija bila kajpada še večja. Tega pa noben človek, ki je pri zdravi pameti, trdil ne bo! Toda tak slučaj v kapitalistični družbi, gospodje, ni niti mogoč, ker nastane kapitalistična akumulacija produktov! (V Ameriki in v Angliji veljanska brzposelnost vsled te akumulacije, tridnevno delo v tednu itd.)

Torej brezposelnosti kapitalistični sistem itak ne more odpraviti. Toda vsako, ki si hoče nadevati ime demokrata in naprednjaka, mora stremeti za čim manjšo brezposelnostjo. Če hočete svojemu »dragemu narodu« res dobro, morate pač profiterstvo omejevati. Drugače pač ne gre! Omejevati ga tudi z zaščito mladoletnih!

Potrebo in korist osemurnega delavnika sem očitno že dovolj jasno. Vendar pa naj povem besedo k temu še z drugega ožjega vidika. V Sloveniji, ki je agrarno pasivna,

imamo industrijo, ki šepa neke vsled posledic, temveč ki bo v doglednem času ogrožena od močnejšega kapitala s strani Hrvaške. Če hočete, da bo Slovenija napredovala in da ne bo zaostajala v svojem razvoju, ji je potrebna bolj kot drugim delom države ona že omenjena širša zaščita dela (zavarovanje naše industrije v državnem okviru). Sicer se zna zgoditi, da prenagleni od industrijskega razvoja s strani Hrvaške ali Bosne poslanemu v gospodarstvu v državi zelo malopomenben del. Odpravite predvsem brezposelnost v naši industriji!

Osemurnik je za Slovenijo aktualen bolj ko kdaj prej iz ravno navedenega vzroka, pa tudi iz civilizacijske stopnje slovenskega delavca posebej, od katerega menda noben napredno čuteč človek ne bo zahteval, da se reducira v svoji civiliziranosti in kulturni stopnji na stopnjo poljubno izkoriščanega tlačana, ki ide s svojo družino prebivat pod šotore med Macedonce, če doma ne dobiš dela. (Delavci se v pravilu se le vedno v kraje, ki so razvitejši in ne v nerzvite (Amerika in Nemčija). Toliko torej še s posebnim ozirom na Slovenijo.

(Konec prih.)

Bolniško in nezgodno zavarovanje delavcev v Jugoslaviji.

(Dalje.)

§ 73. Ako je delodajalec ali njegov zaupnik nezgodo povzročil namenoma, je dolžan osrednjemu uradu povrniti vse stroške nezgode. Ako se nezgoda zgodi vsled tega, ker delodajalec ali njegov zaupnik — za čegar postopanje je odgovoren, v kolikor se nanaša na njegova navodila — ni podvel mere opreznosti, predpisane v zakonu ali po oblasti, je dolžan osrednjemu uradu povrniti vse stroške nezgode. Ako je zaupnik opustil to v svojem rednem delokrogu kljub navodilom delodajalca, je obvezan povrniti škodo izključno zaupnik. Osrednji urad more v takih slučajih zahtevati glavnično vrednost izplačane odškodnine.

Terjatev državnega urada se v znislu tega paragrafa iztirja rednim sodnim potom. Ona zastara tekom treh let od dneva izvršitve kazenskega izreka, s katerim se je izrekla krivda delodajalca ali zaupnika.

§ 74. Delodajalec v znislu te Uredbe ni dolžan dati zavarovancu ali njegovi rodbini odškodnine. Toda če je delodajalec ali njegov zaupnik, za čegar postopanje odgovarja delodajalec, v znislu kazenske obsodbe spoznan krivim za nastalo nezgodo, tedaj je delodajalec dolžan dati zavarovancu ali njegovim sorodnikom odškodnino.

V takih slučajih se more povračilo zahtevati samo za oni znesek, za katerega odškodnina, priznana rednim sodnim potom, prekaša odškodnino, katera zavarovancu ali njegovim sorodnikom pripada v znislu te Uredbe.

Ako zavarovancu ali njegovim sorodnikom pripada vsled nezgode pravica do povračila napram tretji osebi, preide ta pravica do zneska faktično izdanih podpor in odškodnine na osrednji urad.

§ 75. Pravico do povračila, navedenega v §§ 73. in 74. te Uredbe, more se na podlagi civilne pravde realizirati tudi brez izvršene kazenske obsodbe, ako taka obsodba ni bila možna vsled vzroka, ležečega v osebi onega, ki je povzročil poškodbo. Terjatev osrednjega urada po § 73. zastarajo v tem slučaju tekom treh let po nezgodi.

X. del.

Prijave in preiskave nezgod, postopanje pri določevanju odškodnine.

§ 76. Delodajalec ali njegov zaupnik je dolžan o vsakem slučaju, kateri se pripeti pri delu in more imeti za posledico smrt ali zmanjšanje delovne sposobnosti, katera traja več nego tri dni, izvzeti zastrupljenja pri obrti, tekom 24 ur

LISTEK.

H. Mann — Ivan Albreht; SIROMAKI.

Roman.

Črteči, ljubeči.

Deca je vrše kričala pred veliko delavsko hišo v Gauzenfeldu. Na stotine otrok je privrelo iz prenapolnjenih hiš, v kateri so bili rojeni vsi pa so dirjali, cepetali in se pretenali po sivem travniku. Kadar ga je obsevalo sonce, so postajali stari možje, ki niso več delali, ob zidu in so jih gledali. Najmlajši so neprenehoma cepali v jarek, ki je ločil travnik od deželne ceste, in matere ali sestre so venomer prihitevale reševati. Večji so skakali črez, najraje na strani, kjer se je vil jarek ob poti, vodeči na pokopališče; tam so zaganjali drug drugega v majavi

plot vile Klinkorum. Če je odletela deska, pa brž noter in no jabolka. Posestnik je v jezi in grozi čul pokanje velič, ki so jih trgali obenem s sadjem, toda s svojimi okorelimi nogami je prišel vsakokrat prepoznati; bili so že zunaj in so mu kazali, primerno oddaljeni, nezrelo sadje, češ, da je ležalo na cesti. Nato jim je govoril govor o lastnini in omiki vedno isti govor; kajti nikdar ni opazil, da ima opravka z vedno istimi fantiči. Klinkorum je bil svojčas učitelj, ali tak za bogataše. In ker so mu bili že izpadli zobje, se je hotel zdaj tu razkošati. Komaj je odšel, so že navalili vsi na plot in eden ali drugi je zlezal noter in mu je podstavil kaj na pot. Stari slikarski mojster, ki je stanoval spodaj v hiši, je lahko videl to, smejal se je, če je tudi zmerjal. Le malim deklicam so matere strogo zabijale, da mu ne smejo hoditi preblizu.

To pa še ni bilo vse, kar je moral prestajati profesor Klinkorum. Kadar se je vračal iz mesta, da je prehitel, kakorkoli si je tudi podviral, včasih že čisto blizu njegovega zemljišča, Hesslingov avtomobil in ga je pokril s prahom ali z blatom. Generalni direktor tajni komercialni svetnik dr. Hessling v svojem gimnastičnem plašču je gledal neizprosno naravnost, in Klinkorum, od zunaj potisnjen ob svoji lastni plot, je buljil z onemoglim srdom, dokler ni zaprl oči, popolnoma zajet v sinrdljiv oblak. V srcu je v takih trenutkih govoril svoj drug govor o lastnini, govor zoper njo, — v slučaju, da je namreč ista brezmejnina in prevzetna. Omika je in mora ostati prva.

S to mislijo je odšel v svojo sobo. Odtod je pregledal ves Gauzenfeld, za delavskimi hišami pusto krajino, do gozda, do tovarne. Znočilo se je, svetilka na pokopališkem zidu je za-

svetila blizu, a daleč tam zadaj zaporedne luči tovarniške.

Iz tovarne so se vračali delavci domov. Korak množice je bobnel, iz dalje odmevajoč, prav v sobo profesorjevo. In Klinkorum je mislil s spoštovanjem na gospoda teh množic, nani, na Hesslinga, lastnika Gauzenfelda, velikega bogastva in marsikake časti. Kako je prišel do tega, kot kemik in tovarnar papirja? S trgovskimi in političnimi spletkami in zvijačami, o katerih še celo po preteku šestnajstih let ni bilo čisto tiho po mestu. Možja, ki se je bil povzpел sam iz sebe, je treba seve spoštovati. On pa naj spet spoštuje še višje pravice! Klinkorum je štedil, dokler si ni mogel kupiti daleč zunaj ob deželni cesti te male samostojne hiše, radosti življenja njegovega poslednje tretjine. Gojena in v tišini prisluskujoča, sedež muze, je počivala v zelenju, nemotena od skrniteljev. Le počasni kmetiški vozovi namreč, z

voli širokočelimi, težko stopajočimi vpreženi, so vozili mimo, in Gauzenfeld, edino večje posestvo v daljini, to mesto fabrikacije papirja, je ležalo onstran polji in travnikov; ni ga bilo videti, ne slišati in ne vohati. Tu pa, kaj se je zgodilo? Novi gospod v Gauzenfeldu je povečal svojo tovarno. Posekal je gozd tako daleč, kolikor je zakrival očem ista neblaga poslopja. Delavske družinske hiše so naraščale semkaj po polju, venomer proti zapadu, venomer proti Klinkorumu. Celo do tega je prišlo, da so začeli te ljudi pokopavati tik za njegovim plotom. In pokopališču, kot predznanjem udarcu, so sledile kasarne proletarcev, kolosi hiš, ki so zasenčevali Klinkorama in njegovo skromno bivališče, ga nadlegovali z zatohlostjo, zasipali s sajamimi hišo in vrt ter ju obdajali s pasjimi topota, kričanja, ubijanja in cmiki sovražne surovosti!

(Dalje prih.)

napraviti prijavo na predpisnem vzorcu okroglnemu uradu.

Delodajalec je odgovoren, ako njegov zaupnik ne izvrši prijave.

Delodajalec ali njegov zaupnik je dolžan za vsako nezgodo takoj poklicati zdravnika, ki v poročilu, katerega je treba sestaviti o nezgodi, izjavi, če bo poškodba povzročila smrt ali verjetno zmanjšanje sposobnosti za delo in koliko časa bo trajalo zdravljenje.

§ 77. Okrožni urad je dolžan, da takoj ko dobi prijavo ali na drug način izve za nezgodo, odloči, ali se izvede preiskava glede nezgode. Preiskava se mora izvršiti na licu mesta v slučajih, kateri imajo v zmislu te Uredbe verjetno za posledico zahtevo po odškodnini (renti), ali pri katerih je zahteval preiskavo osrednji urad.

Okrožni urad sme izvesti preiskavo potom lastnih organov ali mora zahtevati, da jo izvrši na licu mesta pristojna policijska, rudarska, pomorska ali pristaniška oblast.

Stroške teh preiskav plača osrednji urad ter se morajo le-ti predvideti v proračunu upravnih stroškov osrednjega urada.

O času preiskave morajo biti pravočasno obveščeni: delodajalec, poškodovanec, oziroma v slučaju smrtni nezgode njegov najbližji sorodnik, ter pristojni obrtni nadzor-

nik, tako, da moreto v njej sodelovati osebno ali potom zastopnika. K preiskavi se more pozvati: zdravnik, ki zdravi poškodovanca in drugi strokovnjaki. Poškodovanec ima pravico, da je zastopan pri preiskavi.

Preiskava se razen ugotovitve osebnih podatkov poškodovanca ali umrlega raztega tudi na sledeče:

1. na čas in vzrok nezgode;
2. na kraj in posledice nezgode;
3. na krivdo, nemarnost ali nepazljivost delodajalca, njegovega zaupnika, poškodovanca ali tretjih oseb.

Če je preiskavo izvršila policijska, rudarska, pomorska ali pristaniška oblast, je dolžna zapisnik preiskave tekom 8 dni dostaviti pristojnemu okroglnemu uradu.

Okrožni urad je dolžan vsak zapisnik preiskave dopolniti s podatki o:

1. starejših telesnih napakah poškodovanca in posledicah starejših poškodb;
2. povprečnem zaslužku poškodovanega ali umrlega;
3. pravicah pooblaščenih sorodnikov poškodovanca ali umrlega v zmislu te Uredbe;
4. znesku rente, v kolikor jo poškodovanec ali umrl vsled prejšnje poškodbe eventualno ima ali jo je imel.

(Dalje prih.)

Železničarski shod zoper sedanji načrt službene pragmatike.

Koalicijski odbor železničarjev je za središčni shod železničarjev v »Mesni dom« v Ljubljani. Shod se je vršil od 8. do 11. ure zvečer. Udeležilo se ga je okrog 300 železničarjev. Predsedoval je predsednik koalicijskega odbora sodr. Prijatelj.

Namen shoda je bil, da se protestira proti sedanjemu načrtu službene pragmatike za železničarje. Namen je bil povsem dosežen: vse železničarske organizacije v Sloveniji, s klerikalno »Prometno zvezo« in narodno-socialno »Zvezo jugoslovanskih železničarjev« vred so sklenile soglasen protest proti škandaloznemu sedanjemu načrtu službene pragmatike.

Sodr. Bogdan Kreklič je uvodoma obrazložil v glavnih obrisih reakcionarnost in krivičnost sedanje načrta službene pragmatike. Nato je poslanec sodr. Kopač pojasnil zgodovino tega, da železničarji niso dosegli niti Protokola sporazuma niti niso prišli še do danes do službene pragmatike. V jarki luči je pokazal, kako so tkz. »narodne železničarske organizacije« na perfiden način izdale interese železničarjev s svojim bojem zoper Protokol sporazuma in kak reakcionaren in skrajno krivičen načrt službene pragmatike so te organizacije predlagale, kakšni sedanji načrt službene pragmatike izvira iz predlogov teh tkz. »narodnih železničarskih organizacij« iz l. 1919, torej od tkz. zvezarjev. Naglašal je dejstvo, da so razredne organizacije železničarjev s klerikalno »Prometno zvezo« doslej popolnoma solidarne, da se z vsemi močmi borijo zoper uzakonitev sedanje zvezarskega načrta službene pragmatike.

Nato je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija:

1. Zbrani železničarji izrekajo svoj najenergičnejši protest proti službenemu projektu železniške pragmatike, ki je radi svoje reakcionarnosti isto toliko kulturna sramota za državo, za železničarje pa prisilni lopč, če bi obveljala.

Zbrani zahtevajo, da se sedanji projekt pragmatike povleče in da novi projekt izdelajo razredne železničarske organizacije in da se skliče javna anketa, ki pripravi predlog za novo pragmatiko, ki se ima predložiti zakonodajnemu odboru parlamenta.

Zbor se strinja s osnovnimi principi, katere je svoječasno predložil. Savez železničarjev Jugoslavije, po katerih naj se izdelata nova pragmatika, s željo, da bi jih sprejele vse obstoječe železničarske organizacije in zastopale na merodajnih mestih.

2. Vpričo težke ekonomske situacije vseh železničarjev, ki ima svoj izvor v vednem naraščanju draginje, vsled česar

zadajo železničarski prejemki, se nujno zahteva sklicanje got omenjene ankete, na katero se ima povabiti zainteresirane organizacije, ki naj diskutirajo: a) o materialnem položaju železničarjev z ozirom na eksistenčni minimum; ugotovitev minimuma zahtevanega zvišanja plač; b) naj odloči višino enkratnega nabavnega prispevka za zimo, ki naj bi znašal najmanj 500 dinarjev za železničarje, 300 din. pa za vsakega družinskega člana; c) o zimski obleki; d) o nabavi cenenejšega goriva za zimo; e) o železničarskih stanovanjih.

3. Zbor pozivlja železničarje Jugoslavije, da složno nastopijo za svoje zahteve, trdno prepričani, da le potem boja močne organizacije morejo uspeti do pravne zmotnega in moralnega položaja.

4. Resolucija naj se potom delavske zbornice v Beogradu in Saveza železničarjev v Zagrebu z nujnimi predlogi glede službene pragmatike predloži ministrstvu Saobračaja in Soc. politike, kakor tudi poslanskim klubom parlamenta.

V imenu »Zveze jugoslovanskih železničarjev« se je nato oglašil g. Rupnik. Le-ta je po dolgem prepričljivem govoru v imenu Zveze slovenskih železničarjev, da se bo tudi Zveza solidarno borila z ostalo koalicijo železničarskih organizacij zoper sedanji krivični načrt službene pragmatike.

To izjavo je ves zbor z zadovoljstvom vzel na znanje. Značilno je le pri tej Zvezi, da so člani te Zveze iz vrst nemradniškega osebja vedno z ostalimi zavednimi železničarji solidarni, vsaj izjavljajo vedno tako, ko pa pride do kakšnega resnega trenutka, pa njih uradniški voditelji stvar vedno narobe zasnujejo in nastaviijo ost zoper delavske interese. Tem značilneje je pa, da se je sedaj Zveza solidarno z vsemi ostalimi železničarskimi organizacijami izjavila za boj proti od sebe same inspiriranega sedanje načrta službene pragmatike, ki ga hočejo uzakoniti v Beogradu.

Govorili so na shodu še drugi železničarji. Bilo je mnogo razburjenja, pritjevanja in smeja. Moralen flako sta doživela v svojem nastopu oba zvezarska govornika Rupnik in Korošec. Zadnji je pa naravnost nerodno čvkaril, tako da so zborovci zahtevali, da se ga iznese skozi vrata. Rupniku sta odgovorila dvakrat na zelo stvaren način Kreklič, Prijatelj ter Perdan. Marsikatero pikro resnico na konto Zveze sta morala slišati obadva navzoča Zvezarja, ki sta morala končno priznati, da je Zveza vabilo za skupno delovanje in skupen nastop železničarjev že ponovno odbila in tudi sedaj, ko je šlo za koalicijski odbor.

Shod se je mirno zaključil.

ga polovica mandatov razdelila med ostale stranke, ki so predložile liste, včevši tudi ono stranko, ki je dobila relativno večino. Odsek je sprejel tudi srbijanski princip naknadnih volitev, to je, da se bo vršila volitev, ako bo kakšna lista izbrpana, za toliko mandatov, kolikor jih bo izpraznjenih. Za vaške občine, ki imajo manj kot 10.000 prebivalcev, ostane v veljavi dosednji način volitev na podlagi čistega proporca. Izvršene so tudi nekatere manjše izpremembe in je istotako tudi sklenjeno, da se vsiavi v prehodne določbe tega zakona, naj se izvrše nove volitve v onih občinah, kjer so bili razveljavljeni mandati komunistov, ki so v teh občinah imeli večino.

Najnovejše.

PROCES PROTI MORILCU DRAŠKOVIČA.

LDU Zagreb, 7. okt. Danes se je nadaljevala glavna razprava proti Rodoljubu Čelakoviču in tovarišem, obtoženim umora ministra Draškovića. Pri zaslišanju je obtožen Čelakovič izjavil, da se ne čuti krivega, ker ni nikomur naročil, naj izvrši atentat. Priznava se za pristaša komunistične ideje, vendar pa ni bil član komunistične organizacije. Na vprašanje predsednika, ali obžaluje svoje delo, je odgovoril, da se je s svojimi tovariši boril proti obznanju, ki je protustavno. Dalje pravi, da ni nihče nagovoril Alijo Alijagića, naj izvrši atentat, ki ga je storil iz lastnega nagiba. Obtoženec je na vsa vprašanja odgovarjal popolnoma hladnokrvno. Razprava se je opoldne prekinila.

PROTIC PRI RADIČU.

LDU Zagreb, 7. okt. Stojan Protić se je včeraj sestal s Stjepanom Radićem, ki ga je obvestil o sklepih hrvatskega bloka s ozirom na skupni nastop opozicije. Stojan Protić je posetil tudi tajništvo in prostore Hrvatske zajednice. Popoldne je bila v prostorih Narodnega kluba konferenca, na kateri so se izmenjala mnenja glede taktike. Stojan Protić je danes zvečer zapustil Zagreb ter odpotoval v Beograd.

SPREMENBA AVSTRIJSKE VLADE.

LDU Dunaj, 7. okt. Ob štirinajstih se je pričela seja narodnega sveta, na kateri je bil s 84 proti 53 glasovom sprejet predlog glavnega odseka, po katerem naj se imenujejo: za finančnega ministra prof. dr. Gurtler, za zveznega ministra za vojsko polkovnik Wächter, za zveznega ministra za trgovino in obrt, industrijo in javna dela dr. Grimmberger, kateremu je bilo poverjeno tudi nadaljnje vodstvo ljudskega prehranjevalnega urada. Zvezni kancelar je naznanil, da so bili novozvoljeni člani kabineta voljni nastopiti svoja mesta, na kar se je seja končala. Prihodnja seja bo v četrtek.

NEMŠKE DAJATVE.

LDU Berlin, 6. okt. Ministra Rathenau in Loucheur sta danes v Wiesbadnu, pooblaščenca po svojih vladah, sklenila pogodbo o stvarnih dajatah Nemčije Franciji. Stranski dogovori se podpisujejo na brzih v petek. V glavnih dogovorih kažeta obe vladi voljo, izvesti obnovo razdeljanih pokrajin severne Francije z dobavo potrebnih stvari v kar največjem obsegu namreč z dobavo ladij, premoga, premogovinskih produktov, obratnih stvari, barvil in farmacevtskih produktov. Vsa vrednost dajatev in dobav v zmislu pogodbe do 1. maja 1926 ne bo presegala sedem milijard zlatih mark.

ODDAJA PREMOŽENJA NA POLJSKEM

LDU Varšava, 7. okt. Po preračunanju finančnega ministra bo prinesla prisilna oddaja državnih blaginj 70 do 80 milijard poljskih mark gotovine.

Politične vesti.

+ Velika stavka po Primorskem je končana. Končala se je ravno v trenutku, ko je postal položaj že nevaren in so se tu pa tam že uprizarjale manjše poulične bitke, ki so zahtevale tudi nekaj človeških življenj. Delavstvo je izvojevalo slijajno zmago, ne samo sebi v korist, temveč v korist celokupnemu gospodarskemu življenju v zasledenem ozemlju, ki ga hoče italijanska vlada umoriti in za katerega se tamošnji krogi prav malo brigajo, saj govorijo n. pr. že dolgo o tem, da se hočejo ravno ladjedelniška podjetja preseliti v Italijo, kjer pričakujejo večjih dobičkov. Delavske organizacije so znale za hip z energičnim nastopom odvrniti pretečo nevarnost in prisiliti vlado in po nji podjetnike, da so sklenili sporazum, ki obsega naslednje bistvene točke: 1. Pogajanja radi plač so se pričela 6. t. m. in se morajo biti rešena do 15.; 2. plače, ki se določijo pri teh pogajanjih, bodo veljale od 12. t. m. dalje; 3. če delavske zveze do 15. t. m. ne pridejo do tozadevnega sklepa, bo ladjedelnice v Trzinu izvajale določbe, ki jih vsebuje njen oglas 28. septembra.

(Ladjedelniško ravnateljstvo je takrat poklicalo delavske zastopnike k sebi ter jim naznanilo, da bodo delavci v bodoče namesto 4 dni na teden delali po 6 dni, toda ob za eno petino zmanjšani plači). V tem slučaju pa je delavcem prosto dano, da sprejmejo ali odklonijo omenjene določbe. Delavstvo jih gotovo ne bo sprejelo, saj se je s to stavko postavilo proti znižanju plač, ki so ga hoteli podjetniki koncem koncev doseči z izpitjem, če bi ne mogli izbojevati pri vladi, da ne odtegne narodnih del; 4. delo se je pričelo spet s 5. t. m. — Zadnje vesti, ki jih treba sprejeti z nekoliko rezervo, poročajo, da se je normalno življenje skoro popolnoma zopet upostavilo, da se pa delavci razen majhnega števila niso vrnili na delo. Nekateri listi pišejo celo, da hočejo komunisti izrabiti sedanji ugodni položaj ter nadaljevati stavko in izzvati celo revolucijo, ki bi se naj potem iz zasledenega ozemlja razširila v notranjost italijanske države. Pa take vesti je treba, kakor rečeno, sprejeti cum grano salis, če tudi je gotovo, da se gospodarske razmere tam doli ne bodo kmalu zopet uredile v prejšnji tir, morda pa sploh nikoli. Če drugi ne, bodo za to poskrbeli razni brezglavi nacionalno - šovinistični elementi, razni fašisti, ki so se kakor vedno tudi pri pričujoči stavki pokazali kot veliki poznavalci domačih potreb, ko so igrali sramotno ulogo laških »clibambule«.

Tiskovni popravek. V včerajšnji notici: Voja vojni! je bil stavek, ki se pričel z 19. vrsto, popolnoma pokvarjen. Dotični stavek naj se glasi: To je eden največjih bojev v zgodovini delavskih bojev in tudi eden najnevarnejših, ker se je organizirani proletarijat s pestjo svojih strokovnih organizacij tukaj prvič upal udariti po lopovskem obrazu itd.

Dnevne vesti.

Protestna skupščina akademikov. Danes popoldne ob 10. uri se je vršila akademska protestna skupščina proti ukinitvi tehniške in medicinske fakultete v Ljubljani. — Sramotno je, da mora vsled militarizma trpeti ljudska izobrazba.

Državni uradniki s socialnim čutom brez socialnega čuta. Te dni je imelo nekako »udruženje« državnih uradnikov (ki pa nikakor ne predstavlja kakih državnih uradnikov, to bodi že tukaj povedano, navzlic vsem drugačnim vestem v meščanskem tisku), imelo je torej v Beogradu svoj kongres, na katerem so razpravljali (dva, trije možakarji) in sprejemali določbe, ki same pravi dobro karakterizirajo inteligenco tega malega, zelo malega dela javnih nameščencev, ki stoje še suženjsko pod komando visoke birokracije, v kolikor niso visoka birokracija sama. Prinašamo par cvetk s tega kongresa v vzgled in strašilo: Na vprašanje, kdo more biti državni uradnik, so te brihtne glave odgovorile, da more biti le tak človek, ki ima za to moralnih in socialnih (?) kvalifikacij. Dalje so odločili, da se ženske ne smejo sprejemati v državno službo iz »praktičnih, moralnih in domaćih« ozirov. In vrhunec vsega: uradnik v službi se ne sme aktivno udeleževati v politiki; njemu bodi dovoljena samo svobodna volilna pravica. . . . No, dobro je, da take mentalitete, ki so nekoliko v svoji zaspaslosti slišale, da je treba tudi uradniku kot vsakemu drugemu človeku nekaj človeških pravic, a v svoji zaspaslosti niti ne vedo, katere so pravzaprav te pravice in kako jih je mogoče doseči, da take mentalitete torej danes ne odločujejo niti najmanj več v svojih razredih!

Nov socialističen list. V Osijeku je začel izhajati tednik »Radnički list«, kot glasilo »Socialistične zajednice Jugoslavije v Osijeku«.

Pozor Primorci! V vseh občinah zasledenega ozemlja se vrši popisovanje državljanov. Vsled tega pozivamo vse v Jugoslaviji bivaajoče Primorce, ki niso in tudi ne bodo optirali za jugoslovensko državljanstvo, naj se v lastnem interesu takoj pisмено prijavijo svojim domovnim občinam, da jih vpišejo v imenik novih državljanov Italije. Priljavi je priložiti od tujakšnih občinskih uradov potrjene družinske liste.

Primorcem, volnim oškodovancem! Italijanske oblasti priznavajo odškodnino le onim, ki so rojeni in pristojni v ozemlje pripadajoče danes Italiji in tam stalno bivaajo ter onim, kateri sicer nimajo vseh teh pogojev, ki pa so si pridobili državljanstvo Italije v zadnjem času potom optcije. Primorcem, volnim oškodovancem, ki so z optcijo za jugoslovensko državljanstvo izgubili domovno pravico v zasledenem ozemlju, Italija pravice do vojne odškodnine ne priznava. Na to opozarjamo vse prizadete, katerim svetujemo, da dobro premislijo vse posledice optiranja, zlasti izgubo pravice do vojne odškodnine napram Italiji. Vprašanje vojne odškodnine za osebe, ki so naši državljani najslabše vsled optcije ali drugače, do danes še ni urejeno, in opozarjamo vse prizadete, da si ne delajo »nepotrebnih iluzij in potov, da ne bodo razočarani. Pri tem moramo pripomniti, da optički rok za jugoslovensko državljanstvo še ni potekel, in da se sprejemajo tudi optičke vloge za Italijan-

ske državljanstvo še vedno. Vojne oškodovance, ki niso optirali, opozarjamo, da zahtevajo prošnje in pota za cenitev, za dosedega predujma in dr. precej časa in da se da vse to težko izvesti potom pooblaščenec, vsled česar je najbolje, da pri zadeti osebno izvrši vse te korake. Ako že koga pooblastijo, morajo dati svoja od sodišč poverjena pooblastila posredovanjem okroglnega odnosno deželnega sodišča nadpoveriti od višjedoželnega sodišča v Ljubljani in od italijanskega konzulata v Zagrebu, kar najbolje da storijo potom osebnega posredovanja, ker sicer predlogo traja in zamude rok za vložitve odškodninske prošnje, ki poteče v Italiji z 31. oktobrom t. l.

Vsi akademiki, ki žele letos študirati v Zagrebu, morejo dobiti brezplačne informacije o vseh zagrebških visokih šolah pri jugoslov. akademskem klubu »Jurislaw Janušić«, Zagreb, Univerza.

Državna trgovska akademija v Ljubljani. Poduk v II. letniku se prične v ponedeljek 10. oktobra ob 8. uri zjutraj. Začetek predavanj na abiturijentskemu tečaju se razglasi pozneje. — Ravnateljstvo.

Trimesečni keramični tečaj na srednji tehnični šoli v Ljubljani. Lončarska obrt v Sloveniji je bila svoj čas lepo razvita ter je donajala lončarjem lepe zaslužke. Danes se nahaja ta nekdanji cvetoča obrt v stanju propadanja, zlasti radi tega, ker se mladina posveča raje drugim strokam, ki momentano nudijo lepo eksistenco. Da bi lončarska obrt, ki je v več krajih v Sloveniji še danes razširjena kot domača industrija, se povzdignila na višjo stopnjo, je Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani nastavl posebnega keramičnega učitelja, ki naj bi seznanil naše lončarje z vseni napredki v keramični industriji. V ta namen se namerava ustanoviti na srednji tehnični šoli v Ljubljani stalen keramični oddelek, ki bo zagibal naši lončarski obrti praktično in teoretično dobro izvežban naraščal. S 1. novembrom se odprvi prvi 3 mesečni strokovni keramični tečaj. Natančnejše informacije daje Urad za pospeševanje obrti.

Belgrajski osteruh protestirajo. Belgrajski kavarnarji, peki, mesarji in gostilničarji so imeli v sredo v belgrajskem hotelu »Pariz« shod, na katerem so protestirali proti uredbi o sužljanju draginje, katere jih je v živo zadela.

V stanovanjskih zadevah. Stranke, ki prihajajo v stanovanjskih stvareh k pokrajinski upravi, se opozarjajo, da naj se obrnejo direktno na stanovanjski urad, ožna stanovanjsko komisijo. O pokrajinski namestnik v stanovanjskih stvareh ne more sprejeti nikogar, ker se s tem samo po nepotrebnem trati čas.

Zakon o trošarinah. Delegacija je dala natiskati pod naslovom »Začasni zakon o državnih trošarinah, teksah in pristojbinah z dne 27. junija 1921 in Pravilnik za izvrševanje določil o teksah in pristojbinah z dne 20. julija 1921« ročno brošuro, ki vsebuje nove taksne in pristojbinske predpise. Brošure ima v zalogi »Gospodarski urad delegacije ministrstva financ v Ljubljani«. Prodajna cena (brez poštnine) znaša 5 dinarjev. V kratkem izide tudi posebna brošura s trošarinskimi predpisi.

Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja, da radi nastalih zaprek Balaton D-vlak štev. 302 v soboto 8. oktobra ne bo dospel na Dunaj in da bo do nadaljnjega ustavljen tudi promet D-vlaka štev. 301.

Opozarjamo na oglas tvrdke M. Kuštrina.

Ptuj.

Ptuj. Afera štev. 2. V torek 4. t. m. se je pred tujakšnim okrajnim sodiščem vršila razprava o tožbi, ki jo je dr. Pirkmaier vložil proti poslancu Brandnerju in drugim. Razprava se je prelozila na nedoločen čas, ker je sodnik ugodil predlogu dr. Pirkmaierjevega zastopnika, da se zaslži poslanec Brandner, ki ni bil citiran pred prvo razpravo, ker ga kot poslanca štiti imuniteta. Uspeh prve razprave je ta, da imajo prav obtoženci in tudi obtožitelj. Kdo se bo zadnji smejal pa počakajmo.

»Zaupnice«. Župani iz rogaškega okraja in ptujsko in ormoško učiteljsko društvo so izrekli gospodu dr. Pirkmaierju svoje popolno zaupanje. Mi smo mnenja, da ima vsak človek pravico izrekat zaupanje komur se mu zljubi, smo pa tudi prepričani, da za dobro stvar ni potreba delati posebne reklame. Vidimo tudi v teh izjavah konkurenco onim, ki so pred nekaj tedni pošiljali enake izjave v »Jugoslavijo«. Zdi se nam nadalje, da take izjave, pa naj bodo namenjene Petru ali Pavlu, niso Vox populi. . . .

Kulturni vestnik.

Moji ljubčki. Živalske slike za naše matičke. Risal A. Koželj. Izdala in založila A. H. in O. F. Tiskarna Zvezna tiskarna v Ljubljani. Cena 32 K. Knjiga je namenjena našim matičkam, ki se niso prodrli v skrivnost čitanja. Do zdaj smo večinoma

Sprememba občinskega volilnega reda za Slovenijo.

LDU, Belgrad, 7. okt. Na današnjem seil drugega pododseka je bil sprejet občinski volilni zakon za Slovenijo z nekaterimi izpremembami. Odsek je ukinil dosednji način razdelitve mandatov (proporc) za ona mesta, ki imajo lastni statut

(Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj) in za vse občine, ki imajo več kakor 10.000 prebivalcev. Od sedaj bo v omenjenih mestih in občinah stranke, katere lista bo pri volitvah dobila relativno večino, dobila polovico mandatov, medtem ko se bo dru-

segali po slikarstvih tujega izvira; a tu imamo delo domačega umetnika - ilustratorja, ki je spretno izbral pester prizore iz bitja in žitja naših dvo- in četveronožcev. Koliko zanimivih zgodbic bo lahko mamica pripovedovala svojemu radovednemu malčku ob teh ljubkih slikah. Tako bo nežni otroški duši rastle zanimanje in spoznavanje za živali in prirodo, ki mu bo pozneje v življenju čisto prijetno razvedrilo in uteha. Oprema knjige je svojemu namenu primerna. Cena zaradi izredno visokih stroškov, ki jih dandanes zahteva izvedba ilustriranih del, je nizka; zato bodi lična in trpežna knjiga topla priporočena vsem, ki ljubijo nežno mladino!

Vestnik Svobode.

Delavci, prijatelji šahat! Pridite danes zvečer ob 8. v osrednjo »Svobodno« pisarno, Aleksandrova c. 5, da se natančno pogovorimo o programu šahovske podzveze »Svobode«. Po vseh državah ima delavstvo svoje šahovske klube in treba je, da postavimo tudi mi močan temelj gibanju, ki se je v zadnjem času pojavilo pri nas. Delavci, ven iz kavarn in beznice, proč od dragih in malovrednih zabav, pristopajte k našim šahovskim krožkom, kjer se vam bo nudila prilika globlje duševne zabave in osterneje duha! Pridite tudi začetniki in takti, ki igre še ne poznate. Vam se bodo prirejali kurzi in predavanja. Šahovska podzveza »Svobode«.

Vodmat - Moste. V naši vodmatski podružnici se vrši dne 8. oktobra t. l. v soboto zvečer v društvenem prostoru pri Mansar (Nov Vod.) izredni občni zbor del. izobraževalne zveze »Svoboda« Vodmat-Moste. Začetek ob 8. uri zvečer. Zelim od vseh sodrugov in sodružic, kakor tudi od onih, ki imajo dobro voljo in pošten namen delati v korist izobraževanja našega delavstva in mladine v Vodmatu, Selu, Mostah, da se odzovejo v polnem številu in ob obloženem času. Izredni občni zbor ima na programu ustanovitve pevskega moškega in ženskega zbora, šahovskega kluba, telovadnega oddelka in pogovor o bodočem delavskem domu v Mostah. Pridite vsi brez razlike. Člane se bo sprejemalo pred in po občnem zboru.

Gospodarstvo.

Avtomobilni promet. Naše čitatelje opozarjamo na inšerat »Avtomobilne prometne d. d.« v Ljubljani glede subskripcije delnic, ki ga prinašamo v današnji številki. »Avtomobilna prometna d. d.« ima

že odpravljeni nekaj prog v Sloveniji in Prekmurju, nekatere pa odprti še tekom letošnje jeseni in to zlasti: Ljubljana - Celje, Dol. Lendava - Murska Sobota - Petanci - Radenci - Radgona - Maribor, Škofja Loka - Železniki, Novo mesto - Brežice, Brežice - Bizelsko - Podplati. - Ker je to podjetje za vse naše narodno gospodarstvo eminentne važnosti, in to zlasti v krajih, kjer primanjkuje železniških zvez, je pričakovati, da bodo zlasti naši trgovski in industrijski krogi pridno segali po teh delnicah in tako omogočili družbi, da svoj začetni delokrog še mnogo izdatneje razširi.

Dopisi.

Celje. (Izkoriščevalci mladine na delu!) G. Toplak Ignac, mizarški mojster na Bregu št. 14, dela, dasiravno ima stroji 10 ur dnevno, seveda ne on, temveč dva pomočnika in dva mladoletna vajenca! - G. Govenjak Konrad, čevljarski mojster (trgovce čevljev) v Gosposki ulici v Celju, pa sploh nobenega zakona ne pozna: pomočniki kakor vajenci morajo delati od 5. ure jutraj na do 11. (23.) in celo do 12. ure ponoči. »Inspekcija dela« se na te ljudi opozarja. Ovdabde so vložene.

Celje. Članek z dne 5. oktobra t. l. v »Napreju« »Boj proti špekulantom v Mariboru« je užival tudi v Celju splošno zanimanje o Pertinačevi aferi, zlasti v delavskih krogih. To pa zaradi tega, ker Pertinač svoje delavce v štorjah najslabše plača, o čemur je »Napreje« že obširno poročal. Najlepše pri celi aferi je pa to, da Pertinač delavcem in delavkam ni hotel plač povišati, kar bi znašalo malenkost. V Mariboru in Ptujju je pa Pertinač nabavil mobilar in obleke v vrednosti za več 100.000 kron. Pa kaj se g. klerikalci menijo. Če kapitalist greši in moralno propada! Toliko za danes.

Strnišče pri Ptujju. V celjski »Novi Dobi« z dne 3. t. m. me je neki junak, ki se v dopisu iz »Strnišča pri Ptujju« skriva za uredniško tajnostjo, napadel. Junaka, ki je izza plota za megoj zalajal, oozivam, naj napad ponovi ter naj se v polnim imenom podpiše da bom vedel s kom imam opraviti in komu odgovarjati. Dokler tega ne naredi, ga smatram za

falotsko-strahopetnega obrekovalca in podlega lažnjivca. Danes pripominjam sanio, da je ta junak gotovo iz Ptujja, ne pa iz Strnišča. - Valentin Komavli.

Petrovče. Shod porcelanskih delavcev (trdke inž. Pavlin in drug se je vršil dne 30. septembra 1921 v gostilni pri Vedečniku. Na shodu je poročal strokovni tajnik sodrug Leskošek iz Celja. Izvajanja govornika so bila nadvse zanimiva. Ker je temeljito obrazložil sedanj položaj delavstva. Obrazložil je tudi krizo industrije in nene vzroke ter kapitalistične nakane, ki tirajo proletarijat v obup. Nekateri gg. kapitalisti nočejo razumeti položaja. V katerem se nahajamo: da je namreč duha za nakupičenje bogastva že nimala. V današnji družbi je obstoj za vsakega le mogel v združevanju v stanovske organizacije. Če so si kapitalisti osnovali razne »Zveze industrijalcev«, ki ne pomenijo nič drugega kakor kapitalistične truse, mora delavstvo pomnožiti strokovne organizacije, katere bodo predstavljale delavski sindikat. - H koncu shoda se je sprejela sledeča resolucija: »Zbrano delavstvo protestira najodločneje proti izvršenim atentatom na del. interese povzročene mu ob času, ko ni noben delavec slabše odpovedal. Delavstvo je stopilo sicer v stavko, s tem pa seveda ni službo odpovedalo. Stavka je bila končana dne 15. septembra 1921. Delavstvo je bilo čete dne 16. septembra na novo prijavljeno bolniški blagajni. - Ker preseka karatčna doba več kakor 6 tednov, bo izgubilo delavstvo vse stare člane in pravice s čemur je delavstvo grozovito udarjeno. Nastala je zaradi tega splošna razburjenost med delavstvom. - Zbor zahteva, da podjetje inž. Pavlin in drug skrbijo za to, da bilo delavstvo vse stare člane pravice nazaj! Zbor naroča, da se odpošlje sprejeti resolucija na Pokrajinsko upravo za socialno skrbstvo, načelstvu okrajne bolniške blagajne v Ljubljani ter Osrednjemu društvu kemičnih delavcev za Slovenijo v Ljubljani.

Ko prečitata »Napreje«, ga oddajte Vašim prijateljem!

Po svetu.

- Avstrijsko javnost razburja v zadnjih dnevih afera nekega holandskega valutnega špekulanta Duima, ki je z Dunaja nenadoma izginil potem, ko je par velebank osleparil za kakih 50 milijonov kron. Sumijo, da je pobegnil v Nemčijo, dokazano pa je, da se je preje še nahajal v Budimpešti, kjer je v neki banki naložil denarja za 6.2 milijonov ogrskih kron. Ta denar je budimpeštanska policija sedaj zaplenila. Da, da, podobne družabne razmere ustvarjajo podobne človeške lo-pove!

- Nova iznajdba na kemično - tehniškem polju. Francoski učenjak Claude je izumil poseben način pridobivanja vodkovega plina. V eni uri je mogel na ta način pridobiti do 220 kubičnih metrov vodika, in sicer zelo poceni, ker se v istem času pridobiva kot stranski produkt tudi ogljikova kislina. Po prejšnjih metodah se je to sicer tudi godilo, vendar v veliko manjši meri. Znano bo, da izdelujejo potem iz vodika in dušika pod silnim pritiskom amoniak in iz tega zopet amonov soliter. Ta zadnja spojina je sila nevarna snov, kakor se je pokazalo pred par dnevi v sedaj popolnoma uničenih anilinskih tovarnah v Opavi, kjer je bilo tako grozno število človeških žrtev. Na mestu, kjer je ta nevarna spojina (kakih 4300 kg) eksplodirala, je nastala do 100 m dolga in 80 m široka globel, v kateri je talno vodovje stvorilo do 30 m globoko jezero. Znano je tudi, da uporabljajo čistilni vodik kot polnilni plin za zrakoplove.

- Tajnik francoskega konzulata v Ruščuku, je pred nekaj dnevi na nepojasnen način izginil. Sedaj so ga našli umorjenega v nekem vodnjaku v bližini tega mesta. Zanimivo je, da je takrat, ko je tajnik izginil, z njim izginilo tudi nekaj milijonov.

»Dobrodelno društvo tiskarjev« v Ljubljani, ki podpira izključno le

vdove in sirote umrlih in padlih članov in onemogle, praznuje v nedeljo, dne 16. oktobra t. l. svojo 25letnico. Ob tej priliki priredi zabavni večer v veliki dvorani »Union« z bogatim sporedom in plesom, na kar slav. občinstvo že danes opozarja.

Izvanredni občni zbor »Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani« se vrši v petek dne 28. t. m. ob 4. uri pop. v magistratni dvorani s sledečim sporedom: 1. Poročilo predsednika. 2. Stališče društva napram tovariškemu zdravniškemu društvu v Mariboru. 3. Poročilo častnega sodea. 4. Slučajnosti.

Izlet na Kum priredi Slovensko Planinsko Društvo v nedeljo dne 9. oktobra t. l. skupno z Goriško podružnico S. P. D. iz Zagreba. Člani Slovenskega Planinskega Društva imajo iz Ljubljane proti društveni izkaznici polovično vožnjo do Trbovelj in nazaj. Odhod iz Ljubljane z južnega kolodvora ob 6.40, povratek ob 20.40. Člane se opozarja, da vozne listke, ki morajo biti od postajne blagajne žigosani obdrže za vožnjo nazaj. Provijant je vzeti s seboj. Člani in prijatelji Slovenskega Planinskega Društva se vabijo, da se izleta v čim večjem številu udeležijo. Odbor S. P. D.

Izjava. Podpisana preključeva vse obdobje, katere sva govorila o g. Srečkoti Vidmarju in se mu tem potom zahvaljujemo, ker je odstopil od tožbe. - Trbovlje, 3. oktobra 1921. - Mici Skaberne s. r. Rozka Janc s. r.

Zaneeljiv trezen samost. in izkušen

elektronadmonter

z vsi v to stroko spadajočo dolgoletno prakso in spričevali išče primernega mesta. Ponudbe pod »Stalno« na upravo »Napreje«.

UNIV MED.
DR. ANA ZALOKAR
ordinira redno vsak dan
od pol 10. do pol 12. ure
v Ljubljani, Sodna ul. 1.

Josip Prešeren
čevljar
Spodnja Šiška Celovška cesta 82
Popravilo vsake vrste
čevljev, klobukov, torb, rokavic, čolnov, čolnaric, čolnarske opreme, čolnarskega materiala, čolnarskega orodja.
Prestavbo solca.
Izposoja čolnov, čolnarske opreme, čolnarskega materiala, čolnarskega orodja.

Naivečja izbira
najnovejših, najfinejših in najcenejših
oblek za gospode, dame in otroke
v trgovini
O. Bernatovič
Mestni trg št. 5-6.
V zalogi tudi moški klobuki in kožuhovina.

Avg. Agnola
Ljubljana, Dunajska cesta 11
priporoča svojo zalogo
stekla, porcelana, zrcal, svetilk, okvirov in vseh v to stroko spadajočih predmetov. Steklo za okna vseh vrst vedno v zalogi.
Borzi posredovalec
Dragan Vučković
posreduje pri nakupu in prodaji državnih in vrednostnih papirjev, zastavnic, deviz in valut
Zagreb, Sv Duh 19
Telefon 6-69.
Brzjavlj: Vučkov Zagreb.

Proda se 13.000-15.000 kg
lepega sena.
Več se poižve pri podpisane mu. Na pismene odgovore se ozira le, če se priloži znamka.
Jože Košir, posestnik
v Gojzdu p. Tržič.
Klobuke in slamnike
vseh vrst od preprostih do najfinejših dobite vedno v tovarni za slamnike in klobuke
FRANJO CERAR,
v Stebu, pošta Gomzale pri Ljubljani.
V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani se sprejemajo pri trvdki Kovačević in Teršan v Prešernovi ulici 5, kjer so tudi vsi vsori vedno na razpolago.

Pri upravi večjih veleposesev se sprejmejo takoj v službo:
1. upravitelj (ekonom in vinogradnik),
2. gozdar z višjo drž. skušnjo in gozdar z nižjo drž. skušnjo,
3. knjigovodja popoln. izvežban.
Ponudbe opremljene s prepisil spričeval, curriculum vitae in po možnosti s sliko se naj pošljejo do 15. oktobra t. l. na upravo »Napreje« pod »Uprava 200«.
Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepletkano bišo, pohištvo in lakiranje vozni koles v peč, naj se obrne na trvdko
TONE MALGAJ
Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 6

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja
iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog
vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo vporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava
Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog in črni premog.
Naslov:
Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

KAJO DELIC,
zlatar in draguljar
Ljubljana Hliserjeva ul. 4
priporoča svojo
zlatarsko in draguljarsko delavnico
za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh uzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

PONUĐITE
vse neuporabne **ZLATE PREDMETE**, verižice, prstane, obeske, zapestnice, uhane itd., kateri predmeti Vam leže doma, ki jih ne nosite, trvdki
F. Čuden, trgovina ur, zlatnine in srebrnine
Ljubljana, Prešernova ul. št. 1.

Inserirajte v »NAPREJU«.

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO,
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50, v lastnem posloplju.
Brzjavljni naslov: KREDIT LJUBLJANA. - Telefon št. 40 in 457.
Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

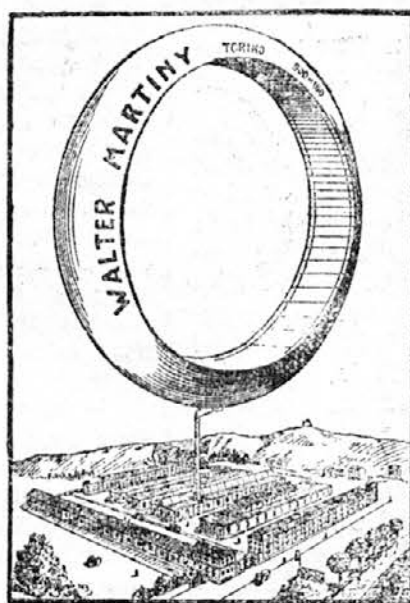
Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

priporoča

naicenejši nakup

na debelo in drobno:

galanterijo, srajce, kravate, nogavice, moške in ženske, žolske potreščine, jedilno orodje, žlice, vilice, aluminij, toaletno milo, četke za obleko, glavo, zobe in konje, čevljarstvo orodje rinčice, dreto, sukanec. Istotam se dobe najboljši ŠIVALNI STROJI za rodbinsko in obrtno rabo, vse potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, NA DEBELO deli za kolesa in šivalne stroje, igle, olje itd.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 588.

Podružnice:

Ljubljana, Maribor, Beograd,
Dunajska cesta 20, Jurčičeva ulica 9, Knez Mihajlova
tel. št. 470. tel. št. 133. ulica 3.

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in gumijevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo.

Glavno zastopstvo polnih gumijevih obrobov za tovrne automobile tovarne Walter Martiny, Torino.

Hydraulična stiskalnica za montiranje gumijevih obrobov v centrali, Ljubljana, Rimska cesta 2. Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.

COSULICH-LINE

(PROJ. AVSTRO-AMERIKANA)

Test-Amerika prevaža polnike v New-York redno 3 krat, v Južno-Ameriko po 1 krat mesечно. — Pojasnila in prodaja vozniških listkov.

SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Kotedvrska ulica 26.

Gramofone, godbene avtomate

in vse k istim spadajoče predmete, posamezne dele, igle, peresa, dobite edino pri

A. RASBERGER, Ljubljana, Sodna ulica 5.

Vsak pokvarjen gramofon ali godbeni avtomat se popravi v lasni delavnici, oz. tudi na licu mesta, strokovno pod jamstvom in ceno. Izvršijo se tudi druga v preči. mehaniko spadajoča dela.

Velika izber gramofonskih plošč. Ugodna zamena.

Prepričajte se sami,

naicenejši da kupite: najsolidnejši SUKNO, vsake vrste za gospode in dame, OBLEKE za gospode in dečke, obleke za delavce od K 950— naprej.

KROJASKE POTREBSČINE pri tvrdki

Ivan Mastnak,
Celje, Kralja Petra cesta št. 15, Celje.

Istotam se izdelujejo obleke po najnovejši modi. Izvršitev točna in solidna.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov Centrala: Ljubljana, d. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Telefon 64. Brzojavi: MERA KL, Ljubljana. Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za poče.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERA KL“, Lak za poče. „MERA KL“, Linoleum lak za poče. „MERA KL“, Emajlni lak. „MERA KL“, Brunoline. Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Razpis ponudbe.

Trboveljska premogokopna družba namerava ponudbenim potom pokriti del svoje letne potrebe v jamskem lesu za leto 1922. Cenj. pismene, kakor tudi ustmene ponudbe na delne dobave se prosi na naslov: Trboveljska premogokopna družba, oddelek za les, Ljubljana, Knaflcova ulica 13.

AUTOMOBILNA PROMETNA D. D. V LJUBLJANI.

POZIV K SUBSKRIPCiji DELNIC.

Ministrstvo trgovine in industrije dodelilo je podpisanim bančnim zavodom z odlokom z dne 30. decembra 1920, št. 10.148/20, ustanovitve delniške družbe pod imenom „Automobilna prometna d. d.“ s sedežem v Ljubljani, ki ima predvsem namen vzdrževati avtomobilni promet križem Slovenije.

Družba je ustanovljena z osnovno delniško glavnico 2.000.000 K, ki se sme s sklepom občnega zbora zvišati na 10 milijonov kron. Pri tem je stavilo omenjeno ministrstvo pogoj, da je z ozirom na občno koristnost podjetja dati delniško glavnico v javno subskripcijo. V smislu tega odloka oddajamo v javno subskripcijo

do 25.000 delnic po 400 K nominalne.

Nominalni znesek se mora takoj pri subskripciji v gotovini popolnoma plačati. Vrhutega je plačati za stroške — zlasti za izdajo delnic — po 40 K za vsako delnico.

Subskripcija se vrši od 1. do 15. oktobra 1921.

Prijave sprejemajo: Jadranska banka, Ljubljanska kreditna banka, Slovenska eskomptna banka in vse njihove podružnice ter Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Delnice bodo deležne čistega dobička od 1. januarja 1922 dalje ter so opremljene s kuponi za leto 1922.

Vsakemu subskribentu bodo izdajali zavodi potrdila o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

O dodelitvi delnic se bo subskribentom poročalo. Po dodelitvi delnic bodo prejeli subskribenti proti vrnitvi potrdila o subskribiranih delnicah začasno potrdilo o številu jim dodeljenih delnic oziroma povračilo vplačanih zneskov za subskribirane delnice, ki se jim ne bi dodelile. Delnice same bodo subskribenti prejeli pozneje proti izročitvi začasnega potrdila o dodeljenih delnicah.

V smislu § 12 pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po en glas.

Hkratu sklicujemo

ustanovni občni zbor,

ki se bo vršil v četrtek 27. oktobra 1921 ob 11. uri dopoldne v prostorih centrale Jadranske banke v Ljubljani, Selenburgova ulica 7, II. nadstropje, s sledečim dnevnim redom:

1. Sklepanje o ustanovitvi delniške družbe in o končnoveljavi ugotovitvi vsebine družbine pogodbe, kakor je le-ta od državne uprave odobrena;
2. Volitev članov upravnega sveta;
3. Volitev članov nadzorstva.

V Ljubljani, dne 30. septembra.

Jadranska banka, Ljublj. kreditna banka, Slov. eskomptna banka, Kreditni zav. za trg. in industr.

Konsumno društvo za Slovenijo Ljubljana

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Poštni čekovni račun št. 10.532.
Brzoj. naslov „Kodes Ljubljana“.

Hranilni oddelek

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4½%, večje vloge proti polletni 5% odpovedi po

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah centrala v Ljubljani ali pa podružnice:

6 v Ljubljani; dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. Gora, Radeče, Celje, Štore, Šoštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, Št. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežice, Črna I., Črna II.

Sodrug, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes

nad 2½ miliona kron.

Član društva postane lahko vsak. Pristopati se zamore v vseh gori navedenih podružnicah.

Delež K 200.—. Pristopnina K 10.

Delniška glavnica K 50.000.000.

Rezerve okroglo K 45.000.000.—.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Brzojavni naslov: Banka.

Telefon št. 261 in 413.

Podružnice: V Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah, Ptuj in Brežicah.

Prodaja srečk razredne loterije.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, finančne evaricne dobave in dovoljuje vsakovrstne kredite.